

УДК 347.1

Оксана Гуйван,*здобувач кафедри цивільного права і процесу
Харківського національного університету внутрішніх справ***Петро Гуйван,***канд. юрид. наук,
заслужений юрист України, професор
Полтавського інституту бізнесу
Міжнародного науково-технічного університету імені академіка Юрія Бугая*

ОХОРОНА ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ЯК ПОТРЕБА ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА

Стаття присвячена дослідженню питань охорони і правового захисту персональних даних особи як невід'ємного елемента її нематеріальних прав і свобод. Дані про особу, особливо конфіденційного характеру, мають оброблятися та поширюватися виключно за її згодою. Зроблено висновок, що таке правило має закріпитися у законодавстві та судовій практиці та діяти незалежно від того, в яких галузевих відносинах перебувають володілець бази даних та суб'єкт цих даних.

Ключові слова: конфіденційна інформація, персональні дані, база даних.

Постановка проблеми. Можливість захисту персональних даних є одним з основоположних прав людини. Воно закріплене у фундаментальних документах України, які гарантують відповідні права і свободи людини. У ст. 32 Основного Закону України вказано, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Питання правового регулювання обробки персональних даних про особу досить ретельно врегульовані міжнародними актами, окремі з яких є також нормами національного українського законодавства. Актуальність цього питання зумовлюється тим, що права особи щодо персональних даних є складовою частиною права на повагу до приватного та сімейного життя, до житла та кореспонденції [1, с. 15].

Право особи на захист від втручання інших у приватне життя, зокрема, з боку держави, було зафіксовано в статті 12 Загальної декларації прав людини Організації Об'єднаних Націй 1948 року [2]. Неприпустимість свавільного або незаконного втручання в особисте та сімейне життя людини визнана світовим суспільством у Міжнародному пакті про громадянські й політичні права ООН від 16 грудня 1966 року (стаття 17) [3]. Вказані документи майже однаково

постулюють вказане право, встановлюючи, що ніхто не повинен зазнавати свавільного чи незаконного втручання в його особисте і сімейне життя, свавільних чи незаконних посягань на недоторканність його житла або таємницю його кореспонденції чи незаконних посягань на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист законом від такого втручання чи таких посягань.

У 1981 році була прийнята Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, яка запроваджує міжнародно-правовий режим захисту персональних даних та гарантування їх безперешкодної транскордонної передачі [4]. Питання недоторканності та охорони особистого життя людини врегульовані у ст. 8 Конвенції Ради Європи «Про захист прав людини та основоположних свобод» 1950 року [5]. Ці міжнародно-правові акти спрямовані на гарантування стабільності правовідносин шляхом забезпечення надійного балансу між правом людини на конфіденційність особистого життя та суспільними інтересами в інформаційній сфері. У Директивах 95/46 ЕС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» від 24 жовтня 1995 року, які деталізують і конкретизують положення вказаних конвенцій, вказується, що принципи захисту повинні застосовуватися до будь-якої інформації, яка стосується встановленої особи чи особи, яку можна встановити, при цьому для визначення того, чи можна особу встанови-

ти, повинні враховуватися всі засоби, використання яких контролером чи якою-небудь іншою особою імовірно очікувати для встановлення особи (ст. 26), для забезпечення законності обробки персональних даних, вона повинна, крім іншого, проводитися з дозволу суб'єкта даних чи бути необхідною для укладання чи виконання договору, обов'язкового для суб'єкта даних або в якості правової вимоги, або для виконання завдання, яке здійснюється в інтересах суспільства чи при виконанні офіційних повноважень, або в законних інтересах фізичної чи юридичної особи, за умови, що враховуються інтереси чи права і свободи суб'єкта даних [6].

Слід також відзначити низку міжнародно-правових актів, які, хоча і не належать до внутрішнього законодавства України, все ж, з огляду на прагнення нашої держави відповідати європейським стандартам, мають істотний вплив на формування національної інформаційної політики, передовсім, у площині правотворення та правозастосування. У розглядуваному контексті слід згадати окремі документи Ради Європи, такі як Рекомендації № R (91)10 Про передачу третім особам персональних даних, які знаходяться в розпорядженні державних органів [7], Рекомендації № R (99) 5 Щодо захисту недоторканності приватного життя в інтернеті [8], Рекомендації № R (97)18 Про захист персональних даних, які збираються та записуються для статистичних цілей [9], Рекомендації № R (2000)13 Про європейську політику доступу до архівів [10], а також Рекомендації № R (95) 4 Про захист персональних даних у сфері телекомунікацій, особливо в телефонії [11]. Усі вказані акти спрямовані на забезпечення поваги до приватного життя, інформації та кореспонденції, а також визначають умови, за яких дозволяється обмежувати відповідне право особи. У них, зокрема, наголошується, що органи державної влади не можуть втручатися в здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання відбувається згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб. Інакше кажучи, встановлюється правило, за яким дія обмежень щодо здійснення прав можлива лише за умови існування загрози для інтересів, які переважають приватний інтерес (наприклад, інтереси безпеки та захисту держави).

З урахуванням позиції міжнародних інституцій у цій царині в Україні був при-

йнятий Закон «Про захист персональних даних». Утім, попри його наявність, проблемність питання про обробку персональних даних на національному рівні не зменшилась. По-перше, сама нормативна база залишається недосконалою, а по-друге, і то головне, режим застосування внутрішнього законодавства у цій сфері, не кажучи вже про міжнародне право, є абсолютно неадекватним. Продовжує домінувати механізм пріоритетності владних чи інших структур, котрі володіють персональними даними, відповідними базами, щодо свавільного розпорядження цією інформацією, а правозастосовні органи України лише підтверджують такий статус-кво. Тож, саме в площині правового регулювання слід шукати витоки численних організаційних проблем та системних збоїв механізму захисту персональних даних. Рік у рік зростає кількість випадків несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації та її використання, збільшується число нелегальних інформаційних баз, зростає кількість правопорушень. Вочевидь, ці тенденції матимуть місце доти, доки не буде усунуто системні вади законодавства про захист персональних даних. Адаже на слабкій правовій базі неможливо побудувати, і тим більше реалізувати, успішну стратегію інформаційної безпеки [12, с. 112].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання захисту особистого життя людини, особливо в інформаційній площині, завжди цікавило науковців. Дослідженням проблематики охорони і захисту персональних даних займалися А. Баранов, Ю. Базанов, І. Арістова, М. Гуцалюк, А. Пазюк, В. Головченко, В. Брижко, А. Тунік, Л. Чернявський, В. Цимбалюк, М. Швець, Р. Чанишев, А. Чернобай, П. Макушев, О. Оніщенко, І. Сенюта та інші. Однак аналіз публікацій свідчить, що питання щодо регулювання захисту персональних даних переважно розглядалися у загальнотеоретичному аспекті, не торкаючись до конкретизації охоронно-правових повноважень відповідного суб'єкта. Між тим європейська спільнота протягом останніх років напрацювала значну кількість захисних інструментів щодо персональних даних фізичної особи, і то відтворено, зокрема, у рішеннях Європейського суду з прав людини. Тож за відсутності судової практики щодо такого захисту на національному рівні або наявності різних тлумачень у нечисленних правозастосовних актах із цього приводу, слід взяти до уваги та належним чином дослідити саме ті акти, які належним чином регулюють досліджуване питання. У зв'язку з цим, **метою даної публікації** є аналіз та осмислення окремих

теоретичних і практичних ситуацій, пов'язаних із захистом персональних даних.

Виклад основного матеріалу. В українських наукових розробках відзначаються недоліки національного закону про захист персональних даних. Скажімо, вадою цього акта є те, що він здебільшого стосується не всіх питань захисту персональних даних, а лише тих, що пов'язані з їх обробкою в електронних базах і картотеках [13], тоді як наразі переважна кількість баз даних ведеться у паперовому вигляді – як картотеки. Також викликає занепокоєність необмежений характер відомостей, які може запитувати у фізичної особи розпорядник бази персональних даних. Наприклад, у трудових відносинах має бути застереження про обмеження права роботодавця вимагати персональні дані працівника. Воно повинно стосуватися охорони особистої гідності останнього та передбачати отримання під час прийому на роботу лише інформації, необхідної для визначення професійної кваліфікації особи, котра наймається. Дані про особу не мають стосуватися її морального обличчя, характеру та особливостей особистого і сімейного життя. Саме таке визначення персональних даних працівника наявне в трудовому законодавстві Італії та Франції (див., до прикладу, Закон Франції від 31 грудня 1992 року «Про охорону особистої гідності працівника при найманні на роботу і в період дії трудового договору»). У багатьох країнах Заходу обмежується збирання та оброблення інформації «делікатного» характеру. У США у багатьох штатах прийнято закони, що забороняють підприємцям проводити розслідування минулого працівників, які наймаються. Відповідно до цих законів перед тим, як вступити у контакт з попереднім підприємцем, новий наймач повинен отримати згоду на це кандидата на робоче місце [14, с. 63-64].

На практиці також виникає проблема із визначеністю змісту поняття «персональні дані» (які відомості належать до персональних даних, а які ні) та його співвідношення з «конфіденційною інформацією про особу». Дане питання набуло актуальності, тому що за правилом ст. 5 Закону України «Про захист персональних даних» інформація про особу поділяється на конфіденційну інформацію та інші персональні дані. А у ст. 6 Закону України «Про захист персональних даних» підкреслюється, що не допускається обробка даних про фізичну особу, **які є конфіденційною інформацією**, без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Тож поняття «конфіденційної

інформації» було офіційно розтлумачене Конституційним Судом України.

У своєму рішенні Конституційний Суд України дав роз'яснення поняття «конфіденційна інформація» у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень частин першої, другої статті 32, частин другої, третьої статті 34 Конституції України у справі № 2-рп-2012 від 20 січня 2012 року. Даючи офіційне тлумачення частин першої, другої статті 32 Конституції України, КСУ зазначив, що «інформація про особисте та сімейне життя особи (персональні дані про неї) – це будь-які відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована, а саме: національність, освіта, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, матеріальний стан, адреса, дата і місце народження, місце проживання та перебування тощо, дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї, а також відомості про події та явища, що відбувалися або відбуваються у побутовому, інтимному, товариському, професійному, діловому та інших сферах життя особи, за винятком даних стосовно виконання повноважень особою, яка займає посаду, пов'язану зі здійсненням функцій держави або органів місцевого самоврядування. **Така інформація про фізичну особу та членів її сім'ї є конфіденційною і може бути поширена тільки за їх згодою, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини».**

Отже, орган конституційної юрисдикції вказав, що практично будь-яка інформація про особу є конфіденційною і може оброблятися (збиратися, використовуватися тощо) лише за згодою відповідного суб'єкта цих даних. Рішення Конституційного Суду України є обов'язковими до виконання на території України (ст. 150 Конституції України). При цьому у рішенні КСУ не йдеться про те, що для кваліфікації інформації конфіденційною має значення, у яких відносинах перебувають особа, що обробляє персональні дані у вигляді конфіденційної інформації, та суб'єкт таких даних – в адміністративних, господарських, цивільних чи трудових. У будь-якому разі важливо лише те, що відбувається обробка конфіденційної інформації про іншу особу і вона має здійснюватися виключно за згодою носія таких даних. Саме цей підхід відповідає сучасному розвитку європейського законодавства у сфері охорони особистих немайнових прав фізичної особи

та букви норм міжнародного права у цій царині, зокрема наведеній вище Конвенції.

Утім, навіть таке, на наше переконання, досить чітке та виважене роз'яснення КСУ не вплинуло на українську правозастосовну практику, яка продовжує залишатися досить лояльною до володільців відповідних баз і дозволяє їм свавільно використовувати чужі персональні дані. Особливо наочно то проглядається у сфері трудових відносин, де незаконність дій роботодавця в українських умовах є найбільш вражаючою, а судова практика – недемократичною. Прикладом може слугувати справа № 553/3599/15-ц, яка тривалий час розглядалася українськими судами, а зараз відповідне порушення прав і свобод людини є предметом розгляду ЄСПЛ за позовом до держави України. Річ у тім, що у 2015 році роботодавець за своїм запитом до телекомунікаційної компанії «УМС» отримав дані про телефонні перемовини свого працівника упродовж усього попереднього року із зазначенням місця перемовин та адресатів. Отже, роботодавець, не повідомивши працівника, почав збирати персональні дані про нього. Очевидно, що суб'єкт, який збирав цю інформацію в електронному вигляді, цілком міг ідентифікувати особу, яка здійснювала телефонні перемовини, позаяк її телефон з певним номером був загальновідомий у компанії та присутній у всіх довідниках. Таким чином, зібрана інформація дала змогу ідентифікувати особу, що використовує телефон, місце її перебування та дані про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї.

Тож позивач вимагав визнати незаконною обробку його персональних даних, здійснену без його згоди і навіть без повідомлення про це, а також просив суд зобов'язати роботодавця надати йому доступ до своїх персональних даних, зібраних роботодавцем. Справа розглядалася Ленінським районним у м. Полтаві судом (суд першої інстанції, рішення від 16 грудня 2015 року у справі № 553/3599/15-ц), Апеляційним судом Полтавської області (суд апеляційної інстанції, ухвала від 26 січня 2016 року) та Вищим спеціалізованим судом України з розгляду цивільних і кримінальних справ (суд касаційної інстанції, ухвала від 14 квітня 2016 року) [15]. Усі вказані суди України відмовили у задоволенні позовних вимог. Причиною відмови у позові у цій справі українські суди вказують те, що, на їхню думку, законодавство про захист персональних даних та конфіденційної інформації не по-

ширюються на відносини між працівником і роботодавцем. Суди вважають, що, оскільки сторони спору перебувають у трудових відносинах, збір інформації роботодавцем про працівника без згоди та навіть повідомлення останнього є законним. Таким чином, правозастосовні органи України у своїх рішеннях встановили, що збирання роботодавцем інформації про особу не регулюється законодавством України про захист персональних даних і, відповідно, зібрана у такий спосіб інформація про особу не є персональними даними. З огляду на це, суди не вважають зібрану про відповідача інформацію персональними даними і для регулювання відносин, що були предметом судового спору, відмовилися застосовувати відповідне законодавство України.

Між тим таке тлумачення законів України та міжнародних документів, підписаних Україною, є неправильним. Адже в усіх внутрішньоукраїнських та міжнародних актах, що регулюють ці питання, характер поняття «персональні дані» не пов'язаний з тим, у яких відносинах – адміністративних, трудових, фінансових чи інших – перебувають суб'єкт персональних даних та особа, що їх обробляє. Отже, відразу впадає в очі методологічна помилка національних судів щодо кваліфікації інформації, зібраної роботодавцем про працівника, що, зрештою, призвело до постановлення несправедливих судових рішень. Адже обробка персональних даних у сфері трудових відносин прямо віднесена до сфери регулювання Законом України «Про захист персональних даних». При цьому в статті 7 даного закону наведені особливості обробки персональних даних за наявності між сторонами трудових відносин: «У разі здійснення прав та виконання обов'язків володільця у сфері трудових правовідносин відповідно до закону із забезпеченням відповідного захисту дозволяється обробка персональних даних про расове або етнічне походження, політичні, релігійні або світоглядні переконання, членство в політичних партіях та професійних спілках, засудження до кримінального покарання, а також даних, що стосуються здоров'я, статевого життя, біометричних або генетичних даних». Як бачимо, закон відносить до персональних даних і інформацію, зібрану та оброблювану праволодільцем у трудовій сфері. Але, попри те, що стаття 7 Закону України «Про захист персональних даних» дозволяє роботодавцеві за певних обставин обробляти персональні дані працівника, перелік таких персональних даних, що можуть оброблятися володільцем у сфері трудових відно-

син, має обмежений характер і є виключним. У ньому немає можливості обробки персональних даних особи, що стосуються її місця перебування та таких, що інформують про особисті майнові та немайнові відносини цієї особи з іншими особами, зокрема членами сім'ї. Тож за будь-яких обставин роботодавець, отримуючи від телекомунікаційного оператора інформацію про місце перебування та спрямованість дзвінків, повинен був попередньо отримати згоду суб'єкта немайнового права. Натомість він не тільки не намагався отримати таку згоду, а й взагалі не повідомив суб'єкта про збір конфіденційної інформації про нього.

Українські суди також відмовили позивачеві у наданні доступу до його персональних даних, зібраних у вказаний вище спосіб роботодавцем. Таким чином, було порушено не лише приписи спеціального Закону України, а й положення Основного Закону. Адже, згідно з Конституцією України та законом України «Про захист персональних даних», кожен громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. При цьому відповідно до ст. 8 Закону України «Про захист персональних даних» суб'єкт персональних даних має право: 1) знати про джерела збирання, місцезнаходження своїх персональних даних, мету їх обробки, місцезнаходження або місце проживання (перебування) володільця чи розпорядника персональних даних або дати відповідне доручення щодо отримання цієї інформації уповноваженим ним особам, крім випадків, встановлених законом; 3) на доступ до своїх персональних даних; 4) отримувати не пізніше як за тридцять календарних днів з дня надходження запиту, крім випадків, передбачених законом, відповідь про те, чи обробляються його персональні дані, а також отримувати зміст таких персональних даних. Але у справі 553/3599/15-ц, попри численні звернення працівника до роботодавця з проханням надати відомості про зібрані персональні дані, останній щоразу надавав відмову.

Між тим подібні вчинки кваліфікуються Європейським судом як такі, що порушують ст. 6, 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо права на справедливий суд та на повагу до приватного та сімейного життя, на захист персональних даних та конфіденційної інформації про особу. До прикладу,

у справі «Копленд проти Сполученого Королівства» ЄСПЛ визнав порушення статті 8 Конвенції дії роботодавця щодо моніторингу інформації про телефонні дзвінки, використання електронної пошти чи інтернету працівницею за відсутності відповідного закону для такого втручання. При цьому Суд відзначив, що використання інформації щодо дати та тривалості телефонних розмов, а особливо щодо набраних номерів, може порушити питання за ст. 8 Конвенції, оскільки така інформація становить «центральный элемент контактів, здійснюваних телефоном» [16, п. 84]. Простий факт того, що ці дані могли бути легітимно отримані у формі рахунків за послуги телефонного зв'язку, не забороняє встановити втручання у право, гарантоване ст. 8 Конвенції. Більше того, до збереження особистих даних, що стосуються приватного життя індивіда, також застосовуються гарантії ч. 1 ст. 8 Конвенції. Таким чином, неважливим є те, що отримана інформація не була оприлюднена та не використовувалася проти заявниці у дисциплінарному чи іншому провадженнях [17, п. 43, 48]. Суд вказує, що в його практиці усталеною є позиція, згідно з якою термін «відповідно до закону» означає – і це впливає з предмета та цілей ст. 8 Конвенції, – що повинен бути засіб юридичного захисту у національному законодавстві для усунення свавільних втручань державних органів у право, що охороняється ч. 1 ст. 8 Конвенції. Це тим більше стосується сфери відстеження інформації з огляду на брак громадського контролю та ризик зловживання владою [18, п. 49].

З викладеного можемо зробити певні висновки. В Україні теоретичне та практичне напрацювання правового інструментарію стосовно захисту персональних даних як елемента інформаційних прав особи відбувається досить кволо. Законодавство є непослідовним та не досить виваженим, відсутній його системний зв'язок із міжнародно-правовими актами у цій царині. А правозастосовна практика ґрунтується на принципі переважного забезпечення прав володільця баз даних. Тож національній правовій системі слід перебудувати свої підходи до обігу персональних даних. У цьому контексті вважаємо за доцільне включити до спеціального Закону «Про захист персональних даних» невиключний перелік відомостей, які належать до персональних даних; також має бути застереження стосовно того, які дані про особу взагалі не підлягають збиранню. А національній судовій системі необхідно переорієнтуватися з презумпції правоти владних

та інших володільців баз даних на пріоритет захисту такого невід'ємного права людини, як її особисті дані, як то зроблено у цивілізованому світі.

Список використаних джерел:

1. Посібник з європейського права у сфері захисту персональних даних. – К. : К.І.С., 2015. – 115 с.

2. Загальна декларація прав людини Організації Об'єднаних Націй. Резолюція 217 А (III) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_015

3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 року : ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII (2148-08) від 19 жовтня 1973 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.

4. Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, Страсбург, 28 січня 1981 року : ратифікована із заявами згідно із Законом України № 2438-VI від 06.07.2010 (дата набрання чинності для України 1 січня 2011 року). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_326.

5. Конвенція Ради Європи Про захист прав людини та основоположних свобод від 4 листопада 1950 року : ратифікована Законом № 475/97-ВР від 17.07.1997. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004

6. Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних : Директива 95/46 ЕС Європейського Парламенту і Ради від 24 жовтня 1995 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_242

7. Recommendation No. R (91) 10 of the Committee of Ministers to member states on the communication to third parties of personal data held by public bodies. Adopted by the Committee of Ministers on 9 September 1991 at the 461st meeting of the Ministers' Deputies. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://azop.hr/images/dokument/168/recommendationr9110.pdf>

8. Рекомендація № R (99) 5 Щодо захисту недоторканності приватного життя в інтернеті, затверджена Комітетом міністрів від 23 лютого 1999 року на 660-му засіданні Постійних представників при Раді Європи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cedem.org.ua/library/rekomendatsiya-r-99-5-shhodo-zahystu-nedotorkannosti-pryvatnogo-zhyttya-v-interneti/>

9. Recommendation R (97) 18 of the Committee of Ministers to member states, 30 September 1997, concerning the protection of personal data collected and processed for statistical purposes. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int/16806846ca>

10. Recommendation No. R (2000) 13 of the Committee of Ministers to Member States on a European Policy on Access to Archives (Adopted by the Committee of Ministers on 13 July 2000, at the 717th meeting of the Ministers' Deputies). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.archives.gov.ua/Eng/Law-base/Recommendations.php>.

11. Recommendation No. R (95) 4 of the Committee of Ministers to Member States on the protection of personal data in the area of telecommunication services, with particular reference to telephone services. (Adopted by the Committee of Ministers on 7 February 1995 at the 528th meeting of the Ministers' Deputies). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://rm.coe.int/16806846cc>

12. Петрицький А. Л. Актуальні проблеми правового забезпечення захисту персональних даних в Україні / А. Л. Петрицький // Вісник Маріупольського державного ун-ту. – 2013. – Вип. 6. – С. 111-119. – (Серія: Право).

13. Усенко І. Коментар до Закону України «Про захист персональних даних» / І. Усенко // Права людини в Україні (інформаційний портал Харківської правозахисної групи). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://khp.org/index.php?id=1330343937>

14. Виноградова Г. Професійна таємниця в міжнародно-правових джерелах: окремі питання регулювання та використання досвіду в законодавстві України / Г. Виноградова // Юридичний журнал. – 2006. – № 4. – С. 60-66.

15. Справа № 553/3599/15-ц. // Архів Ленінського районного суду м. Полтави за 2015 рік.

16. Рішення ЄСПЛ від 02 серпня 1984 року у справі «Malone v. UK» (Малоун проти Сполученого Королівства) заява № 8691/79. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://swarb.co.uk/malone-v-the-united-kingdom-echr-2-aug-1984/>

17. Рішення ЄСПЛ від 3 квітня 2007 року у справі «Copland v. the United Kingdom», заява № 62617/00. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=001>

18. Рішення ЄСПЛ від 25 червня 1997 року у справі «Халфорд проти Об'єднаного Королівства» (Halford v. the United Kingdom), заява № 20605/92, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://swarb.co.uk/halford-v-the-united-kingdom-echr-25-jun-1997/>

Статья посвящена исследованию вопросов охраны и защиты персональных данных лица как неотъемлемой составляющей его нематериальных прав и свобод. Данные о лице, особенно конфиденциального характера, должны обрабатываться и распространяться исключительно с его согласия. Сделан вывод, что такое правило должно быть закреплено в законодательстве и судебной практике и действовать независимо от того, в каких отраслевых отношениях находятся владелец базы данных и субъект этих данных.

Ключевые слова: конфиденциальная информация, персональные данные, база данных.

This article is devoted to the study of the protection and protection of personal data of a person as an integral component of his intangible rights and freedoms. Data about the person, especially confidential nature, should be processed and distributed only with his consent. It was concluded that such a rule should be enshrined in legislation and judicial practice and act irrespective of the industry relations in which the owner of the database and the subject of these data are located.

Key words: confidential information, personal data, database.

